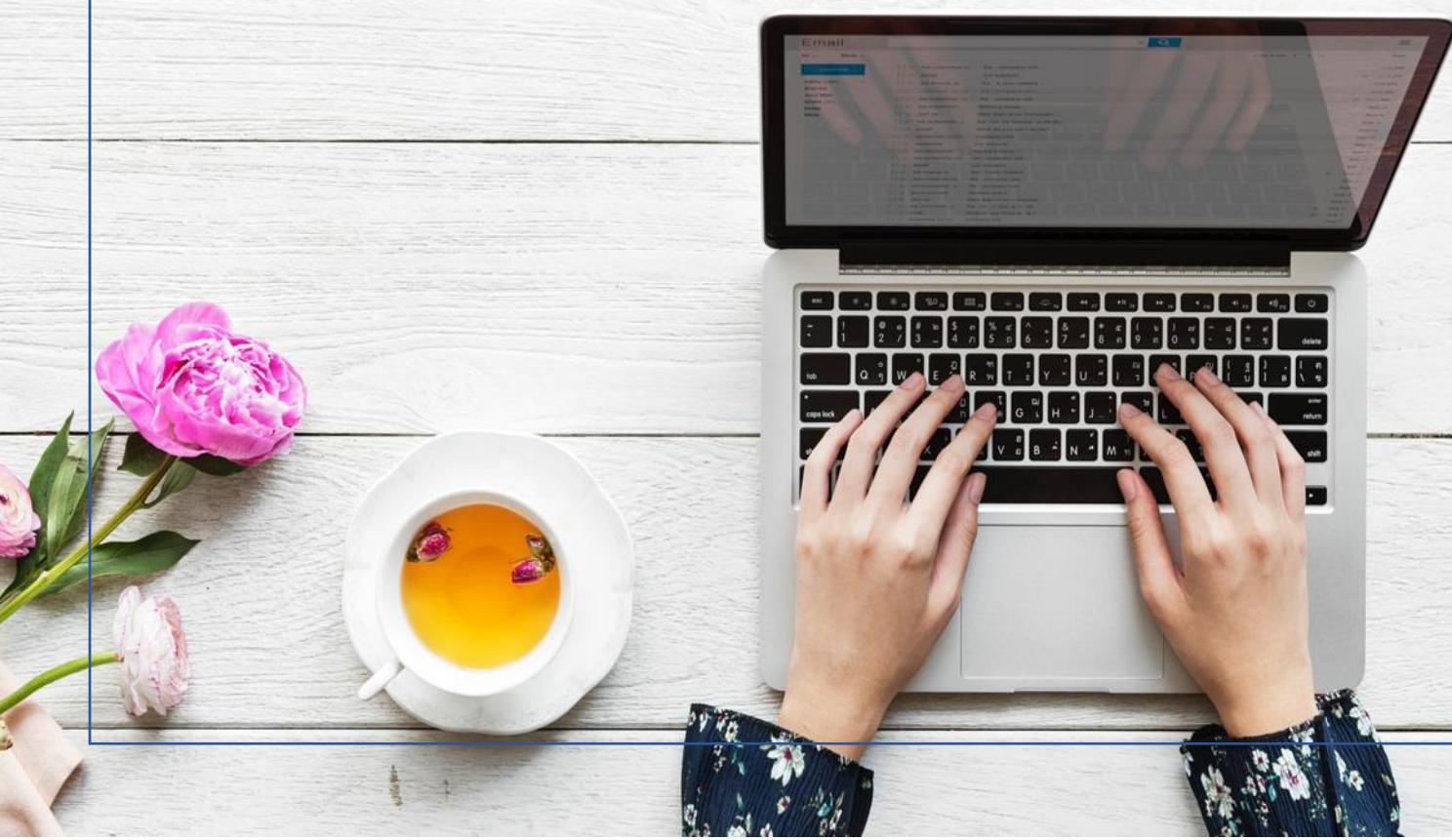

Dani Ksavera Šandora Gjalskog 2020.

Radionica kreativnog pisanja
Čudesna metafora: kroz igru do pjesme

Voditeljica: Kristina Špiranec

Zabok, 20. listopada 2020.

SADRŽAJ

PREGOVOR:.....	4
Dora Tramišak	5
MAŠTA.....	5
Leona Žugec	6
BILA JE PLAVA	6
Ela Leskovar	7
Jana Petrinjak	8
RATNI OKOVI	8
Karlo Krznar	9
SNOVI	9
Petra Novalija	10
SVA LICA MOJE ZBUNJENOSTI	10
Laura Juranić	11
ŽIVIM SREĆU.....	11
Marija Ban	12
O MILOSTI.....	12
Hana Slovenec	13
Jurica Jurašković	14
SRCE MOJE	14
Dora Vranić	15
JUČER	15
Marta Črepak	16
NESUĐENI.....	16
Gabrijela Očić	17
SMRT	17
Nika Kujundžić	18
DOSADA.....	18
Lana Javorić Ilić	19
PREPLAVLJENA.....	19
Ružica Malla	21
OBEĆANJE.....	21
Ana Klanjčić	22
SAN BUDNOG	22
Vilim Crčić	24

NEPRAVDA.....	24
Leona Žugec	25
ROZA.....	25
Ivana Žukina	26
PREPLAVLJENOST	26
Leonarda Ban	27
MIR.....	27
Matea Ljubić	28
TIŠINA.....	28
Calista Jagarčec	29
ZAGRLJAJ	29
Laura Kralj	30
BUDUĆNOST.....	30
Dora Vranić	31
LUDOST	31
Natali Gabud	32
MOJA SIMFONIJA	32
Ana Klanjčić	33
DJETINJSTVO.....	33

PREDGOVOR:

Čudesna metafora: kroz igru do pjesme

Povodom Dana Gjalskoga ove godine održala se radionica kreativnoga pisanja Čudesna metafora: kroz igru do pjesme. Radionica je okupila 23 polaznika, 22 učenika iz različitih srednjih škola iz Hrvatskoga zagorja, kao i jednu studenticu. Tijekom tri susreta putem videokonferencije Zoom, polaznici su vođeni kroz dva osnovna procesa kreativnoga pisanja – kroz motivacijski dio, koji se sastoji od interaktivne vježbe, te kroz pomniji rad na tekstu.

U prvome dijelu sudionici su prolazili kroz vježbu 'igra osjetila', gdje su razmišljali o definiciji, mirisu, zvuku, okusu, teksturi i simbolu odabranoga pojma s ponuđenoga popisa riječi te ga opisivali. Na taj način, prepušteni mašti i igri asocijacija, lako su i spontano dobili svoj prvi predložak za pjesmu. Zajedno smo otkrivali kako se taj tekst sastoji od različitih pjesničkih slika, u kojima se često kriju i mnoge stilske figure, najčešće metafore i poredbe. Prije nastavka s drugim dijelom, učili smo i o značajnim pojmovima u analizi literarnoga djela, kao što je to jaka metafora, začudnost, ili muzikalnost pjesme. Također, zajedno smo razmišljali o tome koji elementi grade ritam u pjesmi, kao i o žarišnim točkama pjesme, poput naslova te prvoga i zadnjega stiha.

Nakon toga uslijedio je samostalan rad, gdje su se učenici poigrali različitim spomenutim elementima kako bi od predloška stigli do pjesme, a potom je na redu bilo zajedničko čitanje i analiza radova, s komentarima i sugestijama koje bi mogle doprinijeti boljem cjelokupnom dojmu pjesama. Tako smo učili o važnoj ulozi promišljanja o vlastitome tekstu, dorađivanja i dotjerivanja teksta, a usput smo čitali i pjesme mladih autora kao što su Goran Čolakhodžić, Alen Brlek, Mateja Jurčević i drugi, kako bi se polaznici upoznali i sa suvremenom hrvatskom poezijom koja bi im mogla biti bliska. Bez obzira na to što je za mnoge polaznike ovo bio tek prvi susret s pisanjem poezije, mogu s radošću reći kako su pjesme koje je ova radionica iznjedrila iznimno maštoviti, dosjetljivi i tankočutni uradci, obogaćeni snažnim i dojmljivim slikama, nerijetko upravo čudesnim metaforama.

Kristina Špiranec, voditeljica radionice

Dora Tramišak

MAŠTA

Svatko od nas umjetnik je, po platnu uma vuče kist:
mašta, lagano kao s drva ujesen list
pada iz svemira u okvir još neznan, nejasan, čist.

Mašta, vlak koji vodi bilo gdje, bilo kuda, bilo kamo:
Ovdje i ondje, gore i dolje, na mjesto koje istovremeno znamo i ne
znamo.

Prevozi slonove od marcipana i od šećera oblake, a od papira ptice,
pjesme koje se pjevaju unatrag, gitare koje same sviraju svoje žice.

Iza striktnih struktura, nakon skretanja za *Normalno*,
gdje *kreativnost* je državljanstvo, a prekršaj *formalno*,
gdje nepci osjećaju slatko u zraku, a smijeh i ples na kiši odzvanja
mjesto je gdje mašta izranja.

Mašta miriše na igru, na viziju, na budućnost.
Mašta – neoblikovana glina, iznova i iznova nova mogućnost.
Kao simbioza vala i kula u pijesku gradi, sruši, gradi, sruši
i sanjaj, snovi su mašti što reinkarnacija duši.

Mašta je crvena, žuta, zelena i plava,
boje crno-bijelih filmova, radosti i tuge, „ljekovitih“ trava.
Mašta je bijela svjetlost u kojoj nalaziš sve druge boje.
Čovječe, mašta je jedino mjesto gdje se odijela koja te čine kroje.

Leona Žugec

BILA JE PLAVA

Bila je plava, ljubičasta i zelena.

Bila je crvena, narančasta i žuta.

Spektar je sadržavala

i spektar je bila.

Ugodna kao kapi kiše,

ugodna kao miris cvijeća.

Ona je umjetnina kreirana s namjerom.

Svaki potez njene ljepote,

svaki potez njene savršene mane

kreiran je s namjerom.

Ela Leskovar

Zagrli.

Pokaži

da sam tvoje klupko vune
s kojim želiš dočekati zoru.

Obećaj.

Dokaži

da ćemo zajedno slušati udaranje kiše o kolnik,
gledati zalazak sunca i vedrinu, taj magični beskraj morske pučine,
udisati miris cvjetne livade ljeti.

Ostani.

Nastavi

ostvarivati naše snove,
paliti svjetlo u mračnoj sobi,
biti moja definicija ljubavi.

Znaj.

Zapamti

slušat ću tvoja jadanja,
dodavati šećera u tvoju kavu,
smijati se na loše fore,
biti tvoja šećerna vuna,
svileni ogrtač na gorkoj zimi.

Ne štedi,

ne koči,

zagrli.

Jana Petrinjak

RATNI OKOVI

Nepoznato, neizvjesno, nelagodno,
emocije vriju kao rijeke izvor,
pucanj topa, pad kamena sa srca;
niz grlo se sliva travarica.

Nabori kože kao nabori kore,
zrakom se uzdiže miris baruta,
prazni se prsni koš,
preplavljenost obuzima dah.

SNOVI

Kao druga dimenzija,
snovi su odvojak od surovog svijeta.
Crna su boja noćnog neba.
Boja sutona.

Oni nas nose poput pera,
mekim putevima i oštrim zavojima.
Oni nas slade, gorče i rastapaju.
Lagani ili teški, dobri ili loši.

Snovi su različiti poput nas.
Oni nas vode po jesenskom lišću,
dok nam nosnice puni miris svježe jutarnje rose.
Cvrkut ptica. Padanje snijega.

Snovi nas vode cestom.
Stazom mjesečeve svjetlosti.
Daleko u mrak
prema novorođenoj zori.

Petra Novalija

SVA LICA MOJE ZBUNJENOSTI

Linije boja koje se ne vežu,
crno – bijelo,
zaklopljene oči.
Crna čokolada,
očekuješ slatko, a dobiješ gorko.

Ko' svijeća koja je izgorjela,
na početku sam cijela,
a na kraju ostaje samo dim.

Nikako ju ne mogu osjetiti,
radi sve kako bi moje misli
postale napete –
ta polagano – rastuća buka u sobi bez ljudi.

Uvijek mi stavlja povez na oči.
U tim trenucima
postajem, vidim i promatram osobu sleđa s rukama na licu.

Laura Juranić

ŽIVIM SREĆU

Uz izlazak sunca,
jutarnje plavo nebo,
ponekad težak zrak kao na kišni dan,
smijeh i pjesmu,
aromu cvijeća i sladoleda od vanilije,
kušam čokoladu,
čokoladu s Oreo keksima.

Neusamljenost u samoći.
Ljubav i potpora.
Sreća i poletnost.
Različitost i bliskost.
Yin i Yang.

I voda što mi prolazi kroz prste.

O MILOSTI

Čuo sam je u molitvi,
čuo kada sam zatvorio oči,
i spustio glavu u mekanu vunu.

Pitao sam Ga kako se zove
i vidio kako kroz pšenično polje
plove i teku hramovi u boji.

Čuo sam kako je spominju,
i ptica i mjesec i pjesnik u boji
i ledena rijeka pod kamenom rukom.

Čuo sam je, čuo kada je pitala za mene.

Čuo sam ljepote njene,
i strahove koje pod haljinom nosi
i riječi kojima se od ljudi štiti.

Pitala ga je Ga kako se zovem
koje su mi boje zatvorene oči
i kojim se putem do mene ide.

Čuo sam o čemu mašta,
puna kuća djece na badnje jutro
i ruke i oči i ugodan glas.

Čuo sam je,
čuo kada je rekla da neće doći.

Hana Slovenec

Boje zalaska Sunca,
boje završetka nečeg lijepog,
a još ljepšeg samog odlaska.
Težina svilenog kućnog ogrtača,
nježnog mi pod prstima.
Najslađeg okusa posljednjeg zalogaja čokoladnog sladoleda,
najboljeg dijela,
stvarnog značenja šećera na kraju.
Trenutak zamrznute pahuljice snijega,
koja se zagrijavanjem topi i nestaje iz mojih ruku.
Miris
najmirisnijeg božićnog voćnog čaja s cimetom,
zvuk umirujućeg odbijanja morskih valova od kamenih stijena.
Obris dvaju lica koja se dugo nisu vidjela.
Dugo nečujna,
a srcu mi draga pjesma.

Jurica Jurašković

SRCE MOJE

Kao mjesec lijepa li si,
kao zvijezda sjajna,
zagri me, moje ti si,
zagri me, slatka tajna.

Jorgovana sladak miris,
želim srce tebi dati,
tvoje sjene sjajan obris,
svakim korakom me prati.

Zvukova jesenje kiše,
koja ulice ispire,
nema, nema, nema više.

Tvoja ljubav ne dopire,
srce moje kuca tiše,
srce moje nikad više.

Dora Vranić

JUČER

Toga dana vidjela sam sreću,
i upuštanja u nju odmah kreću.
Penjem se na brijeg, a tada i na plavi slap,
jer tamo sjedi moja riba i čeka znak.

Vodimo se užitkom vode, dok po nama čestice zraka plove,
ona grije mi srce i dušu, no mogu reći
da i budućnost, ne više tužnu.

Jučer je bilo znak, a sutra će postati jučer kad anđeli kažu sad.

Moje jučer mi se sviđa
jer je u njemu riba koja sa mnom pliva.
Po brijegu il' po vodi, mojem srcu ona godi.
Budemo vidli kakvo jučer nas čeka
kad iza zagorskog brijega sunce zazijeva.

NESUĐENI

Na prodornom vjetru podrhtava njen glas,
morskim žalom ona korača večeras.
dah njezin nemoć,
doziva upomoć.

Jedne usne ime mu spominju,
jedne ruke mole za milostinju.
U vremenu stoji prazan prostor,
namijenjen tijelima koja tonu u obzor.

Med i mlijeko ponuđeni,
pogledi osuđeni.
Nemirnog mora kap,
izvjesni trenutak.

Ovdje si, ne čuju se glasi.
Promatramo pučinu,
napušteni kao siromasi,
osjećamo tuđinu.
Kada te pogledam,
ja propadam.
Molim te, ne otežavaj,
već prihvati ovaj nesuđeni zagrljaj.

SMRT

Osjeća se u zraku,
nadvija se kao sjena,
za sobom tugu ostavlja,
u crno nas zavija.
Gorki plač pelina,
snažan jecaj
ništa ne pomažu
jer ona je nepobjediva,
ona je iznad svih nas.
Za tobom ostat će
nebo tuge, gorki kakao.
Nakupina leda i kora drveta,
bit će moj pokrov.
Tvoja sjena i miris ruža
posvuda se osjećaju.
Nema više nas,
krivnja i samoća sada su tu.
To nije zbogom,
jer tama je naš spas.
Samo čekam trenutak,
da postanem tvoja sjena,
zavijena u bijelo.

DOSADA

Sjedim u sobi, dosada je zavladała,
no božićna svijeća me omamila.
Nestaje sivilo i tmina,
a iznad glave mi je kreativna mina,
čekam je da se raspukne, da se ideje stvore.

Evo je, evo ideje moje:

Zaboravit ću na surov i negativan svijet,
mislit ću na sve boje duge,
jer dok maštam, odmah mi bolje bude.

Šetat ću bosa livadom,
zamišljat ću žubor rijeke i cvrkut ptica koje za toplinom žude
jer kada maštam, odmah mi bolje bude.

Uzet ću papir, osmislit ću ga po svojoj mjeri,
i na njemu ću naslikati dvije zmajske zvijeri,
jer kada maštam, odmah mi bolje bude.

PREPLAVLJENA

U glavi oluja emocija,
u državi despocija,
svako diči sebe, čim trepnem – promocija,
imam preveć misli, mozgom vlada mi komocija,
jer u glavi ništa više, samo oluja emocija.

U umu mojem vlastitom,
vlada klaustrofobija,
nikad prisutna glavom cjelovitom,
samo puštam te do lobija.

I dalje niko nije išo,
jer put sam zaboravila,
samo san bi misli moje utišo,
jer u njemu bi blještavila.

Svako gleda samo sebe,
prava lica ništ ne vrijede,
sistem je stvoren dok smo bili bebe,
nož u leđa još od doba krede.

Jer treba naći pravog frenda,
i furat ga sve do enda,
a ne nekog ko se zblendal,
ko bu z tvog života zdekrešendal.

I vidiš misli su mi pune,
emocije su burne,
i dok duša mi tak trune,
još par riječi da ovu pjesmu nadopune.
Kud da idem, kam da krenem,

kaj god da taknem, sve iskrenem.

Kog god da vidim il pozdravim,
kak sam jadna – hoda mi po glavi.

I kog da gledam, curu il dečka,
sve u glavi mi se miješa.

Kog god da vidim da mi se smiješa,
Odmah mislim – To je zbog keša.

Jer vrijeme ide, misli teku,
jel ovo bolest – mislit neću.

I možeš gazit prek mog leša,
prek te hrpe bezvrijednog fleša.

Sve je dobro, nemaš beda,
ak stara pita – ništ me ne izjeda.

Srce mi postalo je nakupina leda,
jer u glavi su samo jad i bijeda.

I sam se pitam,
kad će ova crvotočina bit zaustavljena,
a valjda nikad,
sve dok sam preplavljena.

Ružica Malla

OBEĆANJE

Tvoje je obećanje lanac
satkan od zvukova iz
western filmova s
gorkim okusom grejpa i
mirisom ustajalih knjiga

Tvoje je obećanje dodir
umjetne kože pastelne
žute boje koja
zbližava i udaljava ljude

Ima težinu kamiona koja
tvojom iskrenom riječju
pretvara u vjernost
a mojom nadom u ludost

SAN BUDNOG

Nadam se.
To drži me na životu,
životu u kojem se snovi razbiše.

Kao kamen tonem polako,
na dnu sam skoro,
ali zahvaljujuć tebi ustajem,
u svom naumu ne posustajem
gorko-slatka nado!

Otvaraš mi vrata
da me sjena više ne lovi,
da me sjena više ne hvata
jer sad oživjeli su moji snovi.

Da jak sam, sebe uvjeravam,
teret s leđa ti mi sklanjaš,
u novi svijet ti me nosiš,
svijet u kojem nisam sam.

Sjene poprimaju beznačajnost,
uvenula ruža ponovno živi
kao i naš grad heroja -
Oživjela je i domovina moja.
Nestala je usamljenost,
nestali su tonovi sivi.

Nekada se podsjetim,
nekada sanjam, pa se ježim i strepim
znojim se.

Gledao sam klanje čovjeka,
ali to što mi sina nema, to najteži mi je teret.

Otkucaj srca više nije isprazan,
nadao sam se,
to držalo me na životu.
Životu koji je bio sablastan.
Životu ratnog zarobljenika.

NEPRAVDA

Kada se nepravda suoči s nama, ili
kada znanja ima manje.
Kada se crveni oblaci dižu nad glavom, a
miris cigarete osjećamo iz njih.

Kada nam kamen od 50 kila priječi put,
teške sitnice priječe put do prijateljstva,
i dan kada nam je žut.

Kada nas čeka u mirnom moru bez
ikakvog znaka i poštovanja ko' podvodna mina.
Kopriva koja dodirom budi emocije
za koje nismo ni znali da imamo.

To je pišteći zvuk koji se brzo
zaboravlja, ali ne u potpunosti kada
nas ponekad noću budi.

ROZA

Kada čujem cvrkut ptica,
kada vidim kapi kiše ili osjetim miris cvijeća,
znam to je ona.

To je roza.

Prate ju miris platna, potezi kista,
no, nikad ne može biti ista.
Krije puno osjećaja, puno boja
i baš zato može biti svoja,
tvoja ili moja.

Roza nije teška, ona je lagana,
lagana kao dva pera.
Potrebna su dva smješka
i ne postoji joj mjera.

Jer ona je bijeg od problema.
Ona je biljka koja raste kroz maštu,
sve dok ju ne posadiš
u svoju umnu baštu.

Ivana Žukina

PREPLAVLJENOST

Zdjela u kojoj je tijesto
koje se diže.

Soba je ispunjena mirisom jasmína
i mokrog drva.

Zagušljivo je, teško se diše, zdjela se ne može podići
i vrata su zatvorena,
i ne možeš van.

Tijesto se diže, izlazi iz zdjele,
izlazi van, prelijeva se sa stola, puni sobu.

A soba je zaključana,
teško se pomaknuti
i ne možeš disati.

Posljednje za što znaš
je zvuk vlastitog disanja
i okus čokolade u ustima.

Leonarda Ban

MIR

kad ugledaš janje
što u vučjim gnijezdima liježe,
znaj da to je odanost
i povjerenje

ono dobro zna
da sa smrću se igra,
ali što mu daje snage
bezbrižnost je ta

u obliku laganog pera
i sjajno bijelog praha
dušu mu obuzima
spokojnost i vjera

jer naudit ti neće
onaj s kim sporova nemaš,
već stvor onaj
sa strane treće.

i kad mirno spava,
a priroda se budi
mir za janje
jedina je java.

Matea Ljubić

TIŠINA

Boje ljetnog noćnog neba,
nad gradom se nadvija, tišina.

Poput kapljice kiše koja klizi tvojom kožom,
nježna je, tišina.

Usamljene ulice, prazne ceste,
skup parfem i oblak dima,
miriše tišina.

Pogled, dodir, zanos,
sve odgovore skriva tišina.

Calista Jagarčec

ZAGRLJAJ

Budi hrabar. Napravi korak.

Ispruži ruke i osjeti.

Prepusti se.

Riskiraj.

Zaroni u zagrljaj
slađi od svake čokolade.

Bliskost i povjerenje
crvene su boje.

Okusi jagode i
prkosi neizvjesnosti.

Jačina stiska
u dušama ostavlja trag bekrajne ljubavi.

BUDUĆNOST

Ono što dolazi?

Budućnost.

Za nekog pozitivno?

Za nekog negativno?

Budućnost.

Laka kao pero?

Teška kao kamion?

Budućnost.

Sladak okus Raffaella?

Gorak okus piva?

Budućnost.

Pjev ptica u rano jutro?

Budućnost.

Ključ sreće?

Križ života?

Budućnost.

Dora Vranić

LUDOST

Ta čar začina u životu,
nudi eksploziju kao divotu.
Ta čar koja nudi paletu boja
i postaje moja.

Jednom je teža, nekom je laka,
drugom je lijepa,
trećem je tlaka.

Meni je limun, tebi je slatka,
no nekom je ipak samo voda mlaka.
Ona klizi kroz prste
jer može biti i glatka,
no ponekad ipak puca
kao vatromet usred mraka.

Natali Gabud

MOJA SIMFONIJA

Miris baruta i cigareta.
Lagana kiša i zvijezde koje ljube mjesec.
U pozadini svira Funeral March.
Zadnjim snagama udišem mirise knjiga.
Postaju teški, teži od same pomisli
da mi je ovo zadnje.
Laganim potezima pišem po tamnom papiru
na koji je prolivena kava.
Visoka, crna Smrt s osmjehom je pokucala.
Zadnji tračak svjetlosti ulične lampe mi prodire
u poluzatvorene oči.
Težak, miran kraj je tu.
Na papiru ostaje samo zapisana 'Moja simfonija'.

DJETINJSTVO

Osjećam da duša mi putuje
tražeći ono izgubljeno, odbačeno i oduzeto,
tražeći ono neponovljivo -
kao jato ptica tražeći svoje ljetovanje.

Latice odbacile su vjetrović,
maslačci su otpuhani,
leptirići prestali su letjeti,
bubamare izgubile su točkice,
a ja izgubila sam vrijeme.

Možda je umrlo to prošlo doba
ili nastavilo živjeti bez mene,
možda su laste uginule na pola puta,
kao i moja mašta.

Na pola puta, na pola života
ostala je samo monotona tjeskoba.

Sanjala sam jedan divan san
gdje sve živo nikada ne umre,
sanjala sam o prošlosti davnoj
što mi jednom bješe samo prolaznost.

A sada sve...

Više nemam vremena ni snage,
a koliko sam snage imala.
Nebo se povijalo nada mnom i trčala sam punog srca.
Ne poznajem više osjećaj tako skladan, tako vedar
sad u samoći budna sanjam.

Tražim te.
Izgubljeno si, ali nisi zaboravljeno.
Čučiš u maloj moždanoj ćeliji.
Sve ono što jučer prašina je postalo
još u mojoj duši obitava.
Bili su to moji dani, moje vrijeme, moj svijet...